

Biskoper med syn for menneskers livsvilkår

Dette kommer fram av deres årsmeldinger til Departementet. Hvilke forbindelser viser de så mellom menneskers livserfaringer og kirken/diakonien?

LISE STRANDBERG

Årsmeldinger fra 6 biskoper har foreløpig vært tilgjengelig: Ola Steinholt/Nord Hålogaland, Per Lønning/Bjergvin, Bjørn Bue/Stavanger, Sigurd Osberg/Tunsberg, Andreas Aarflot/Oslo, Even Fougner/Borg.

«Ved overgangen til 1992 er UTRYGGHET kanskje det ord som mer enn noko karakteriserer situasjonen». Slik begynner Bjørn Bue sin årsmelding. Han viser til oppsløsning av Sovjetunionen, borgerkrig i Jugoslavia, usikkerhet om atomvåpenkontroll, arbeidsløshet og ei bankkrise her hjemme som gjør at vi opplever økonomisk utrygghet midt i den største materielle velstand noen sinne. Han ser sammenheng mellom bankkrisa og sviktende ansvarsfølelse som følge av moralsk svikt. Egeninteresse undergraver solidariteten og uærlighet undergraver tilliten.

Ola Steinholt er også opptatt av at vi har en ideologisk og moralsk krise. Han peker på positive tendenser ved at det stadig går opp for fler at krise ikke bare er resultater av samfunns-

messige forhold som den enkelte ikke har noe ansvar for. Videre advarer han mot å stole på markedsmechanisme som en trylleformel som skaper gode samfunn.

Kirken må ha en selvkritisk høyttenking hvis vi skal kunne bidra til en bevisstgjøring om den kulturkrisa vi står oppe i. Dette er Per Lønning opptatt av og spør om vi har gjort den feilen i kirken å gå inn på tita sine vilkår uten å virkelig skaffe oss kritisk innsyn i det vi er med på. Han snakker om dagens forbruker- og mediasamfunn og hevder at spørsmålet om hva det vil si å være menneske snaut noen gang har vært så effektivt fortrent som nå.

Sigurd Osberg setter fokus på oppskakende hendinger i Tunsberg bispedømme. Voldshandlinger og drap, dype og personlige tragedier vi har fått et innblikk i gjennom massemedia. Han benytter anledningen til å konfrontere politikerne med arbeidsledigheten og behov for familierådgivningsinsitusjoner.

Even Fougner og Andreas Aarflot er opptatt av forholdet mellom folket, kirken og Kongehuset.

Aarflot sier kirken opplevde å

stå i solidaritet med folket ved Kong Olavs bortgang. Kongeskiftet og signingsgudstjenesten bidro også sterkt til å knytte båndene mellom kongehus og folk og mellom folk og kirke. Han ser nye tendenser i åndslivet og er spent på hva det vil føre til i forholdet mellom kirke og folk, hvor kirken må møte menneskers religiøse behov på kirkens egne premisser.

Even Fougner konstanterer at kirken møter større åpenhet for sitt budskap enn på lenge. Han viser til en positiv stigning i antall døpte. Samtidig ligger det en stor utfordring i at kirken ikke på noen måte er alene på livssynsmarkedet.

Bjørn Bue viser også til hendelsen rundt kongehuset. «Kyrkja sin plass i folks viktigste livssituasjoner skal gi oss frimod til også å halda fram kyrkja sin plass for folkets kvardagsliv», skriver han.

Abortsaken

Biskopene i Nord-Hålogaland, Stavanger og Tunsberg skriver om abortsaken. Kamp for fosterets rettsvern er på ingen måte tatt av den kirkelige dagsorden, skriver Sigurd Osberg. Han viser til at det er opprettet AAN-kon-

tor i Tønsberg og at konkrete utspill som forespørsel om bolig kunngjort i en høymesse, har gitt resultater.

Bjørn Bue peker på at abortengasjementet finnes også andre steder enn i mediafokuserte problemkompleks av mer kirkepolitisk karakter. Prestene forkynner trofast fosterets menneskeverd og biskopene har kommet med bidrag til etiske premisse-grunnlag for den offentlige debatt. Vi må gi prinsipielle proklamasjoner til politikerne, sier han, og samtidig gi konkret hjelp. Også han trekker fram AAN-kontorene og viktigheten av å støtte dem.

Ola Steinholt er opptatt av menneskeverdet og støtte til de svake. Når det er tale om at kirken skal stå på de svakes side, kan vi ikke komme utenom det ufødte liv. Gravide kvinner som føler seg presset til å ta abort, er også en svak gruppe. Denne gruppen må ikke kirken glemme i sitt engasjement rundt lovtekster. Steinholt betrakter også AAN-kontorene som et viktig arbeidsredskap. Han er også glad for at Bispemøtet har satt ned et utvalg som skal se på den videre kirkelig strategi i denne saken.

Rasisme, arbeidsledighet og nettverk som ryker

1. Bjørn Bue fokuserer på utviklingen i rasisme-debatte de siste 5-6 årene. Han mener den har hatt en positiv utvikling på grunn av et stigende sosial-etisk engasjement.
2. Sigurd Osberg reiser spørsmål om hva menighetene kan gjøre for å styrke nettverket rundt de arbeidsledige. Dette er en utfordring til kirkelig oppfinnsomhet, skriver han. Han fortsetter med å skrive at det er påkrevet at noen kan tre støttende til ved arbeidsledighet, familieoppløsning og andre påkjen-

ninger barn og voksne utsettes for.

3. Biskopene peker på den ene utfordringen etter den andre. Spesielt ser vi mange samfunnsforhold og livserfaringer som er en utfordring for diakonene og diakonien i kirken. Denne koblingen overlates det imidlertid til Departementet selv å gjøre.

HVPU-reformen

«En kan ikke fri seg fra følelsen av at en ideologisk profilert reform i HVPU-arbeidet er blitt hårdhendt gjennomført uten at konsekvensene for de psykisk-utviklingshemmede, deres familier, og lokalmiljøets ansvar har vært tilstrekkelig gjennomtenkt», skriver Aarflot. Han etterlyser bevilgninger. Spesielt til en spesialisert prestetjeneste fordi mange fortsatt er igjen i institusjoner og bokollektiv.

I Tunsberg har flere praktiske tiltak vært gjort for å inkludere mennesker med psykisk utviklingshemming i menighetens gudstjeneste, menighetsliv og arrangementer. «Det er viktig at menighetene også bidrar til integrering i lokalmiljø og menighetsliv», skriver Sigurd Osberg og viser til tre prøveprosjekt i Lier, Botne og Søndre Slagen menigheter.

Hva gjør diakonene?

Bjørn Bue konkluderer sin årsmelding med viktigheten av å løfte Kristus fram. Jesu kjærlighet blir synlig gjennom diakonal tjeneste, og gjennom forkynning og diakoni får vi være med å avdekke stadig nye fasetter av Kristusskikkelsen, skriver han.

Når biskopene nå har pekt på mange ufordringer i forhold til å vise omsorg overfor mennesker i vanskelige situasjoner, men ikke har skrevet noe om diakonene i deres bispedømmer, er det forhåpentligvis ikke et tegn på at denne yrkesgruppen har vært

usynlig i forhold til utfordringene. Som vi lett ser går direkte til mennesker i disse stillingene.

Ett prosjekt knyttet til diakoner er tatt med i årsmeldingene. Oslos biskop forteller om deres forsøk med bruk av diakoner i gravferd. Forsøket har vært gjort med enkelte diakoner knyttet til kursprogram og veiledning. Rapport vil foreligge i mai og inngå i Diakonhjemmets store forskningsprosjekt «Døden på norsk».

Statsbudsjettet og bemannings situasjonen

«Statsbudsjettet – eit vonbrot», er en av Per Lønning sine overskrifter. Han mener det viser en nedvurdering av kirken og kan ikke forstå dette i ei tid hvor alle er opptatt av hva som kan gjøres av forebyggende arbeid og moralsk styrking av folket vårt. Etter dette skriver han om Presteforeningen og arbeidet med «Arbeidsordning for prester» som det for mange har vært vanskelig å trekke konsekvenser av.

Sigurd Osberg peker på de positive ting ved statsbudsjettet at det er øremerket 1 million kroner til styrking av prostetjenesten. Han er opptatt av omsorg for kirkens personale og håper bevilgningene kan få positive virkninger i forhold til prostenes personaltjeneste.

Ola Steinholt tar opp den dårlige rekrutteringen til den nordligste landsdelen. Som en årsak viser han til jevnt dårlige lønnsforhold for soknediakoner og kateketer i forhold til andre med tilsvarende utdanning. Med tanke på utdannelsens lengde har også presteyrket nærmest blitt et lavtlønnsyrke, skriver han.

Han synes det er viktig å satse på egen ungdom og håper at de forskjellige høyskolene i landsdelen vil utarbeide et relevant tilbud for å komme imøte et utdanningsbehov på kirkelig sektor.

Forts. side 18

- FORTSETTELSER - FORTSETTELSER - FORTSETTELSER

■ MENIGHET.....

Forts. fra side 7

opp og laga kaffi og smurte smørbrød. Dei pårørende fekk sitt eige rom i kyrkja. Det vart lagt ut kondolanseprotokoll. Det vart laga fotoalbum av alle dei filmane som låg att i bussen etter ulukka. Det vart planlagt julefeiring i fellesskap osv. osv.

*Tore Johan Øvstebø
Soknediakon
Sula Kyrkjelyd*

■ BISKOPER MED....

Forts. fra side 9

Biskopene har brukt sine årsmeldinger på forskjellig måte. Flere forhold rundt kirkelige stillinger tas opp. Behov for omsorg og fellesskapsbyggende arbeid kommer klart fram. Alikevel er det kun en av biskopene som peker på behovet for flere diakonstillinger. Even Fougner skriver at dersom målsettingen om en åpen, inkluderende folkekirke skal innfris, må det også settes av midler til nye soknediakonstillinger.

■ HOSPICE.....

*Forts. fra side 13***Konklusjon**

Det vil for oss ikke være noe mål at mennesker skal dø i spesialinstitusjoner. Men vi mener vårt helsevesen trenger den glede, optimisme, dybde, alvor og faglig tyngde som hospicemodellen representerer. Utfordringen for våre diakonale institusjoner bør være å gjøre hospicefilosofien til noe konkret. Dermed vil man kunne være pådriver og idékilde – et ressursenter. Pionerer for en slik virksomhet og et forbilde for hvordan gjøre omsorgen mer menneskelig og dermed ta vare på hele mennesket.

Vi mener institusjonsdiakonien har ressurser til å ta denne utfordringen. Gjennom sin tidligere erfaring med å se nøden og ut fra det våge å satse på nye områder. Gjennom sitt utdannelses tilbud av kvalifiserte diakonisser/diakoner er det grunn til adskillig større selvbevissthet.

Kanskje skal man også våge å stille spørsmålene:
«Hva vil Gud? Hvordan skal din kjærlighet kanaliseres i dag?» –
«Sammen må vi så forsøke å finne de rette utfordringer, sette de rette grenser, – men i alt vite oss som tjenere for Ham som har satt oss i tjenesten».
«Jeg drømte at livet var en glede.

Jeg våknet og oppdaget at liv var å tjene.
Jeg tjente og opplevet at tjensten var glede».

*Ingrid J. Sole og
Jørn Pladsen
Bibelskolen i Grimstad*

■ STEMNINGS.....

Forts. fra side 16

Kirurgisk avdeling vil muligen pålegges en annen profil, mer det fryktes ikke, vi både kan og vil», sluttet overlege Ofstad.

Nå er det hverdag, som det er mest av. Lange, slitsomme dager – og netter. Stort fravær pga. influensa blant personalet, der mange ikke har hatt en eneste frihelg siden før jul.

En liten spørreunde blant avdelingslederne bekrefter inntrykket av stor slitasje i staben. Så står en igjen med spørsmålet: Vet politikerne hva de gjør med en gruppe mennesker ved å utsette dem for et slikt umenneskelig psykisk press, ved siden av den fysiske slitasje over så lang tid?

Hva må til for å skjønne at dette er gambling på høyeste plan med menneskers toleranseevne? La gull, ære og påskjønnelse gå til våre hverdagshelter. Det er de som har gjort innsatsen.

Ingeborg Gjersvik

STIPEND

Diakonforbundet ønsker å stimulere til faglig utvikling innen diakoni. Til dette formål er det kr. 10.000 til disposisjon for stipend i 1992.

Søknad om stipend må inneholde en kort beskrivelse av prosjektet/oppgaven, samt en oversikt over de utgifter det søkes støtte til. Videre må det foreligge tidsplan for gjennomføringen. Søknad sendes innen 20. april 1992 til:

**Det Norske Diakonforbund
Diakonvn. 15, 0369 Oslo**